

Pohorske strani proti Dravini griči, ki podaljšujejo izrastke pohorske in tu bistrijsko planino, ki se od Pohorja razvejuje krez Veliki kogel, sv. Tri kralje, Greh, do Slovenje Bistrice.

Haloze so hribi in griči, ki iztekajo iz rogaške gore in iz Maceljna in se razprostirajo do Drave in Dravine, Črna gora in Najšberg še je nad Dravino. Zahodna meja jim je proti boškemu podgorju, to je proti štatensberškim hribom štoperski potok. Rogatnica jih deli o gornje in spodnje Haloze, one so na levem, te na desnem bregu Rogatnice. Haloški hribi so okoli Leskovca in sv. Vida okrogli in podobni hribom v slovenskih goricah, sicer so ertasti, stermi in verhi njihovi ozki.

Na desni strani Rogatnice so spodnje Haloze, glasovite po haloškem vinu. Jugovzhodni izrastki maceljnovi delajo mejo proti Hervatskemu.

Od meje proti Dravi se verhi znižajo, in tu imamo v spodnjih Halozah tri poglobitne verste verhov, ki se vlečejo proti Dravi, in so dotlej še razve stranskih verhov nad 1000 visoki, prva versta gre med Rogatnico in Fajno, od Maceljna krez Sedlašek, Podlehnik, Tomajno, Pristavo do Št. Janža, sv. Vidu nasproti, na zahodni strani odpada k Rogatnici na vzhodno stran pa ima poprečne verhe do Tajne kakor je ložinski verh, Gruškovec in terdobojski verh, Leskovec, Tranbrek. V drugi versti verhov med Tajno in Belo gre več vrhov blizo do sred širine med hervatsko mejo in Dravo, tu pa vzhodnje verhe belski levi pritok, zahodnje pa tanjski desni pritok preterga, na oni strani se zopet podaljšajo do Drave. Tretja versta med Belo in zaverškim potokom ima zopet, precej sred potokov, svoj glaven verh, in razpošilja odtod stranske verhe. Veliki verh $\frac{1}{2}$ JZ. od Zaverča je 1306' □ visok, Zaverč, cerkva sv. Barbare na Hervatskem 1027' □. (Dalje prih.)

XIX. splošni nemški učiteljski zbor.

Po poglobitniših čerticah spisal Fr. Govekar.

(Konec.)

Tretji dan pričné se zborovanje o 9. uri. Dr. Šulce poroča o vravnavi l. 1848. osnovanega splošnega nemškega učiteljskega društva, ter vpraša, ali naj to ostane pri starem, ali naj se osnuje novo društvo. Po kratkem besedovanji prestopilo se je na dnevni red.

Dr. Meier iz Lübecka poroča o izobraževanju ženske mladosti⁴, ter stavi te le predloge: 1. dosedanja ženska omika, posebno v viših stopnjah ne zadostuje; 2. šole naj ne prezirajo pri ženski izreji namena domače hiše in družine; 3. ozira naj se tudi na prisluznost; 4. odpravljajo naj se škodljivi vpljivi pri družčinah, kateri temne mravnost in značajnost.

Dr. Pollak pravi, v učilni načrt deklških naprav naj se privzame nauk od odgojstva; v očitne šole o izreji ženstva in popotni učitelji.

Lederer iz Pešte predlaga: 1. dekleta ubožniših staršev naj se podučujejo od 12. — 16. leta, kar je treba za нравno obstanje; 2. sverh vse ženske izobrazbe je, da postanejo zmožne pospešovati v vsakem obziru svojo srečo in srečo v svoji okolici z vsemi potrebnimi npravstvenimi in miselnimi sredstvi.

Reit pristavlja, da naj se zraven npravstvenosti ženske še tudi zadostuje potrebam duha časa in socijalnim razmeram. Oglašeni h je bilo še 13 govornikov in ena govornica. Po splošni zborovi želji govorila je govornica.

Avgusta Weijrowitz iz Berolina tedaj pravi, da, kar je predlagal dr. Meier, njej ne zadostuje. Ženskina naloga ni podložniška in službeča, kajti ona ne more le vzderžati, ampak ona more enako z možem nalogo izobraženstva doveršiti. To pa naj se izveršuje že pri začetni izreji, kar pa je dr. Meier premalo povdaryl, kajti ona obsega umno oskerbovanje telesnega človeka, kakor naj imenitniši namen človeštva. Delo, katero podeljuje možu prostost, pripelje tudi ženo k blagi prostosti. Ženska mladina vzreja naj se tako, da bode zmožna za vsako delo zunaj hiše. Predlaga: 1. ženska izreja naj pripravlj a žensko za njeno posebno vzrejniško nalogo; 2. izreja in nauk ženskega spola naj se tako vredi, da bode dekleta šolo doveršivše dovolj podučene, in tako izrejene, da bode čisto mislile in нравno hotele. Le na tej podlagi bodo one sposobne postale, svojo vzrejniško nalogo zavedno reševati.

V tem duhu še govore Pollak, Shojanovitz iz Semlina, Toselovski iz Berolina in Janson, kateri še posebno povdarja, da bi se ženske postavile enako možkim.

Soukup izroči pismeno svoje predloge: 1. samostanska izreja ne nadomestuje zavetja izreje v družini; 2. bodi si javne ali privatne deklške šole naj času primerni ženski omiki potrebne vednosti in pripravnosti po odreji posredujejo; 3. naj se napravijo ali samostojne nadaljujoče šole, ali pa naj se pridružijo deklškim šolam; 4. spričevalo od nadaljujoče šole jim podeljuje privico v zakon (smeh).

Heinrich iz Prage priporoča g. Weijrowitze predlog, ter pristavlja, da naj bi se dekleta tudi soznanjale s poklicem matere, zato pa je neobhodno potrebno, da se podučuje v deklških šolah iz znanstva človeške natre ali antropologije.

Köhler iz Dunaja pravi, da si dekleta kaj pridobivajo, to bode naloga državna.

Gospodičina Santij odgovarja, da je edini namen deklških šol, dekleta vzrejati za pravo gospodinjstvo. Delo je geslo našega sto-

letja, in to ravno tako za moža, kakor za ženo. Da je moč ene ženske k moči enega moža v primeri kakor 1 proti 10, priterjujem, pa 10krat 1 je tudi deset. Ako bi žena ne bila prislužna, tedaj bi pri 100 ženah zgubili 10 mož. (Veselosť). Da bi bila v eno osebo združena mož in žena, za to se ne potegujem, kajti modra ločitev ženske se bode izpeljala. Vprašam pa, ako ima oče petero hčeri in nobenega sina, ali bodo potem vse cmoke in štruklje kuhale? (Veselosť in smeh). Upam, da bodo kmali ženske v šolah za učiteljice. Le matere postavite za učiteljice, in odgojevale vam bodo matere. Dalje dokazuje, da zakonski stan učiteljskega stanu ne ovira, timveč da je ženska kakor mati za ta stan še le bolj sposobna.

Pri glasovanji bili so potem sprejeti predlog g. Weirowitze, dr. Meierja 1. in 4., predlog Reifa in dr. Pollaka, prvi predlog Lederer-ja in Soukupa 1. in 3. predlog; 4. predlog tega govornika pa je padel.

Na to Pfeifer iz Avgsburga naznanja, da kraj še ni določen za prihodnji zbor; predsednik pa pristavlja, da zato bode skerbel odbor.

Ko so bile oznanjene še nekatere opravilske zadeve, sklenil je zbor predsednik Hoffman, ter je najprej omenjal delavnosti in marljivosti zborove in važnosti obravnavanih vprašanj. Dalje omenja, kaj se je vse pripravilo učiteljskemu zboru, da se je tako delo olajšalo. Za vse to izrekuje najprej zahvalo presvitlemu cesarju (zbor se vzdigne ter zakliče trikrat „Slava“); za tim se zahvaljuje najvišem in višim oblastim avstrijskim, krajnemu odboru, ter nadaljuje: „Zbrali smo se zavoljo važne stvari, preimenitne naloge v ljudski šoli, ktero zastopajo pri zboru vse verste. Se vé, da po svoji veljavnosti te naloge povsodi še ne spoznajo. Žalibog, dobé se kraji, kjer je šola še zanemarjena in pozabljena, kjer se ne more prosto razvijati, kar je pa za njeno življenje najvažniše in naj bolj potrebno. Zborova naloga je tedaj domovini oznanovati imenitne besede: Vi knezje in gospodje, meščani in meščanke, možje in žene, viši in nižji pazite in skerbite za šolo; ako tega ne storite, pa storite sto drugih reči, tedaj pri vas ne more cveteti ljudski blagoslov, in vaši otroci ne bodo srečni in modri, kakoršni bi imeli biti. Komur je mar pospešovati blagor šole, on naj gre v šolo, ter pogleda, kaj jej manjka, ter pomaga šoli in naj podpira učitelje. Kjer je šola pozabljena in slabo preskerbljena; kjer se skerba za vsakdanji kruh z učiteljem k mizi useda; kjer bolezen in odrekovanje v učiteljevem žepu pomoči ne najde; kjer si duha na bogastvu književnosti okrepčevati ne more; kjer vlada dušna in telesna potreba in pomanjkanje: tam ljudstvo ni prosto vkljub vsej imenitnosti in bliščobi, ampak zdihuje v robstvu in sužnosti. Naloga ljudske šole je, združevati narode in verske družbe, ona ima biti spravnica različnih verst ljudske družbe. Šola širi omiko med ljudstvo; omikana ljudstva pa se ne sovražijo. Šola pa tudi donša mir; nevednost pa je divja. Neoziraje se na vero, naj sleherni iz med nas, bodi si, da je pri šoli na višjem ali nižjem mestu, vsaki naj se trudi za mir. Vsi hočemo biti odgojevalci človeštva. Da je človek podoba božja, zapišimo si na svoje zastave, ter hodimo za njo do konca svojega življenja. Želja, s ktero

sklenem XIX. splošni nemški zbor je, da bi se vsaki od tod domu povračal s sklepom, da bo de imel mladino za to, za kar je namenjena, da je na zemlji naj imenitniša, častitljivša in viša podoba božja. K temu naj pa daje svoj blagoslov on, od koder pride vse dobro! S to prošnjo, ktero v nebo pošiljam, izrekam, da je XIX. splošni nemški učiteljski zbor sklenjen.

Obert iz Erdeljskega se predsedniku zahvaljuje za pravičnost, nepristranost in premišeljuost, s ktero je zborovanje vodil. On je osramotil terde in ojstre besede, da — kogar bogovi sovražijo, učitelja izvolijo, — mogočna „slava“ zadoni predsedniku. Pevci Šubertove družbe pa sklenejo zbor z lepim koralom.

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje *Josip Levčnik*.

Motto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanski pregovor.

Za poljedelstvom prišla je na versto živinoreja. Omenjala sta se nam zlasti dva namena živinoreje, namreč, da jo kmetijski gospodarji gojé zastran delavnih moči (vprége), in da po nji spravljajo razne poljske pridelke v korist ter v denar. Djal je g. docent, da je bila živinoreja predhodnica poljedelstva, o čimur nam zgodovina in tudi sv. pismo mnogo pripoveduje. Povedalo se je dalje, da je v mnogih krajih živinoreja glavni namen kmetij, in da ji daje tudi naj več dobička. Zlasti v planinskih krajih je živinoreja veliko važniša mimo poljedelstva, le škoda, da ljudje vse to veliko premalo prevdarjajo. Žitni pridelek ima namreč po goratih krajih, kaj slabo prihodnost, ker nam železnice iz žitnih dežel (iz Ogrije, Banata, Slavonije in Hervaškega) ta pridelek v obilni meri in po dovolj nizki ceni dovažujejo. Povzdiga živinoreje je Avstriji silno potrebna, ker se še vedno več živine iz vnanjih držav v naše cesarstvo prižene, kakor pa od nas v ptuje dežele prodaja. *) Tako se je n. pr. l. 1857. prignalo v Avstrijo okoli 15 tisuč volov, pa z njimi tudi živinska kuga. Povdarjal je pri tej priliki g. docent potrebo živinskega popisovanja, in povedal, da so bili našteji pri predzadnjem delu **) 3,400.000 konj (večina jih je bila na Ogerskem, ker je ondi podnebje konjski reji naj bolj

*) Naj več se iz Avstrije izvažva volne in sirovega masla. Pis.

**) Kakor je znano, smo zadnje popisovanje imeli že letošnje leto. Izid njegov bomo zvedeli o svojem času. Pis.